

Pierwszy bilans stypendiów KRASP i Elsevier

31.8.2026 - Anna Świdarska | Politechnika Śląska w Gliwicach

Od badań nad zanieczyszczeniem gleb na terenach dotkniętych wojną, przez cyberbezpieczeństwo i sztuczną inteligencję, po edukację finansową potrzebną w odbudowie Ukrainy. 30 doktorantów i młodych naukowców z 19 ukraińskich uczelni otrzymało stypendia KRASP i Elsevier, umożliwiające realizację staży badawczych na 14 polskich uczelniach. To nie tylko wsparcie finansowe. To także dostęp do laboratoriów, infrastruktury, opieki naukowej i międzynarodowego środowiska badawczego.

Program finansowany przez Elsevier i realizowany przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich został skierowany do ukraińskich doktorantów i naukowców do 35. roku życia, współpracujących z uczelniami członkowskimi KRASP.

Każde stypendium wynosiło 17 tys. zł i było przeznaczone na dofinansowanie co najmniej trzymiesięcznego stażu naukowego w Polsce. Uczelnie przyjmujące zapewniały stypendystom opiekunów naukowych, a także bezpłatny dostęp do miejsca pracy, infrastruktury i materiałów niezbędnych do prowadzenia badań. Otrzymane przez stypendystów środki mogły pokrywać m.in. koszty utrzymania i zakwaterowania w Polsce.

To właśnie ten praktyczny wymiar stypendiów KRASP i Elsevier jest jednym z najważniejszych elementów programu: stworzenie warunków, w których młody naukowiec może nie tylko przebywać w Polsce, ale realnie prowadzić badania.

- Wspieramy w ten sposób nie tylko rozwój poszczególnych osób, ale i ukraińskiej nauki służącej wolności i przyszłości - podkreśla prof. Bogumiła Kaniewska, przewodnicząca KRASP.

Zakres badań stypendystów pokazuje, jak różne problemy mogą spotkać się w jednym programie. Jedni zajmują się zanieczyszczeniem gleb na terenach dotkniętych działaniami wojennymi, bezpieczeństwem ekologicznym i zrównoważonym rozwojem. Inni prowadzą badania nad cyberbezpieczeństwem, kryptografią, bezpieczeństwem przesyłania danych, sztuczną inteligencją, robotyką i inteligentnymi systemami monitorowania.

Wśród realizowanych projektów znalazły się także takie, które dotyczą wykorzystania obrazowania w technikach dronowych, gospodarki odpadami czy dobrostanu ryb. Nie zabrakło również badań społecznych i ekonomicznych: nad praworządnością i demokracją w Europie Wschodniej, zielonymi finansami i gospodarką cyrkularną, cyfrową transformacją handlu międzynarodowego czy zarządzaniem partnerstwem publiczno-prywatnym w powojennej odbudowie Ukrainy.

Szczególnie wymowny jest projekt dotyczący edukacji finansowej dzieci i młodzieży z perspektywy odbudowy Ukrainy. To przykład badań silnie osadzonych w rzeczywistości, w której dziś funkcjonuje ukraińskie społeczeństwo.

Dla części uczestników wyzwaniem był już sam wyjazd z Ukrainy. Dotyczyło to zwłaszcza mężczyzn, którzy musieli uzyskać odpowiednie zezwolenia, a niekiedy rozłożyć pobyt w Polsce w czasie. Po przyjeździe konieczna była szybka adaptacja do nowego środowiska badawczego, poznanie nowych narzędzi czy pogodzenie harmonogramu własnych badań z pracą laboratoriów. Pojawiała się również bariera językowa.

To właśnie dlatego staż nie jest wyłącznie pozycją w CV. Dla uczestników oznacza możliwość podtrzymania ciągłości pracy naukowej mimo warunków, które często tę ciągłość utrudniają. Część

realizowanych badań bezpośrednio dotyka przy tym problemów wojennej rzeczywistości, w której stypendyści żyją, kształcą się i pracują

Efektem programu mają być nie tylko wykonane eksperymenty czy zgromadzone dane. Stażyści zdobywają nowe kompetencje, prezentują wyniki badań, prowadzą seminaria i wykłady oraz rozpoczynają prace nad artykułami naukowymi.

Wśród rezultatów i korzyści związanych z realizacją staży raport częściowy z realizacji programu stypendialnego wskazuje również wspólne publikacje, wymianę wiedzy, budowanie międzynarodowych sieci kontaktów oraz perspektywę dalszej współpracy przy kolejnych projektach.

Korzyści z programu dotyczą przy tym obu stron - polskiej i ukraińskiej. Polskie zespoły zyskują nowych partnerów, a współpraca sprzyja rozszerzaniu tematyki prowadzonych projektów i umiędzynarodowieniu szkół doktorskich.

- Inicjatywa ta została zaprojektowana jako realne wsparcie dla młodych badaczy z Ukrainy, a jednocześnie jako inwestycja w przyszły potencjał współpracy naukowej pomiędzy naszymi krajami - wskazuje prof. Marek Pawełczyk, Rektor Politechniki Śląskiej, przewodniczący Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP.

Według raportu częściowego z realizacji programu stypendialnego KRASP i Elsevier (dane z 15 stycznia br.) 16 stypendystów było wówczas w trakcie realizacji stażu, cztery osoby zakończyły go i złożyły sprawozdania, osiem oczekiwało jeszcze na rozpoczęcie pobytu, a dwie osoby zrezygnowały. Projekt został zaplanowany do 31 sierpnia 2026 r., a jego końcowe rozliczenie - do 31 października tego samego roku.

Program KRASP i Elsevier pokazuje jednak już na etapie realizacji, że wsparcie naukowca nie kończy się na przekazaniu środków. Może oznaczać dostęp do laboratorium, nową metodę badawczą, pierwszy wspólny artykuł, kontakt z przyszłym partnerem w projekcie międzynarodowym - albo po prostu możliwość dalszego prowadzenia badań wtedy, gdy warunki w kraju rodzinnym czynią to szczególnie trudnym.

I właśnie w tym wymiarze stypendia KRASP i Elsevier stają się czymś więcej niż pomocą dla konkretnych osób: są inwestycją w relacje między środowiskami akademickimi Polski i Ukrainy oraz w potencjał nauki, który będzie potrzebny także przy odbudowie naszego sąsiedniego państwa.

Źródło: www.krasp.org.pl

https://www.polsl.pl/ps_aktualnosci/pierwszy-bilans-stypendiow-krasp-i-elsevier